

A'
TSASZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
É N G E D E L M É V E L.

~~diakondio~~

Nro 30.

Költ Bétsben, Sz. György Havának (Áprilisnek)
 13-dik napján 1798-dik Elzsendőben.

Angliai és Angliát illető Tudósítások.

Basileából; több rendbéli magános Le-
 velek érkeztek Bétsbe, melyek mint hírt
 úgy írják; hogy a' Frantziáknak Anglia el-
 len tett első próbájok; reájok nézve igen
 szerentsétlenül sült el.

Bizonyosnak írták Mártz. 16 dikán
 Londonból, hogy a' Nagy-Britanniai Ud-
 var' minden Hajós-Kapitányai, szoross
 parantsólatot vettek; mely egész sz eröben

kötelezi Őket, hogy egy Fr. Hajónak vagy Hídasnak is, a' mely, szárazra való Katonákkal leszsz meg-rakva, pardont ne adjanak (meg ne kegyelmezzenek): hanem mind süljelszék el ha tsak lehet, valamennvire akadnak.

Ugyan azon napi Tudósítások emlékeznek új tsinálmányú gyújtó hajóikról az Anglusoknak, melyeket jó széllel bé lehet praktikálni az ellenség' Kikötőhelyeibe.

Spanvol Országnak Kádixi Kikötőhelyéből írták Mártz. 18-dikánn, hogy Lord *S. Vincent* Anglus Admirális, Afrika' partjainál lévő *Jeremias* nevű kis tenger-kebelbe vette magát, Seregének egy részével. Onnét tartja szemmel a' Gibráltári szoross tengert, és a' föld-közi-tengert, hogy mihelyt mutatni találándja magát a' Tuloni Fr. Hajóssereg: azonnal meg támadhassa azt. Tizenkét hajói, a' Kádixi Kikötőhelyet tartják bé-zárva, és egynehány Fregátok úgy vágnak bizonyos megszűsége egymástól el rendelve, hogy ezek által egyesülésben vágnak a' két Seregoztályok, 's néhány órák alatt, könnyen öfszűs káptsolhatják magokat.

Az Angliai partok' Lakosai, oly Útasító-parantsolatot vettek, hogy mihelyt látják az ellenséget meg-akarni állapotodni Anglia' partjainál: azonnal vonják beljebb magokat minden marháikkal, 's egyéb vagyonjaikkal.

Az Irlandiai Pártosoknak egy titkos Kommissziójok árestálódott Mártz. 12-dikén *Dublin* Városában.

A' Fr. Hídasok' példája szerént, Angliában is készítenek már oly hajókat, melyek, vitorlák nélkül mehetnek, a' szélnek 's víz-folyásnak ellenebe is. Egy kerék mozgatja az evező lapátjaikat.

Két ágyúnak ki-sütése által, mint lehessen egy ellenséges hajónak, minden árbotzfáit, 's vitorláit egyszerre le-lőni? és egy fenn-akadt hajó, hogy segíthessen magán, a' part felé erányzott egy lövés által? szerentséssenn fel-találta egy Portsmouthi Rézmíves.

A' Rocheforti Fr. Kikötőhelyből a' Brestibe, egynehány, részfzerént munitzióval, részfzerént borral 's égettborral, részfzerént friss hallal rakott hajók akartak menni: de az Anglusok tizenegyet el fogtak belőlök, Isle de Dieu nevű Szigetnél, Mártz. 8-dikánn, a' Londoni Udv. Újság' bizonyítása szerént.

Török - Országának Miconei Kikötőhelyében, egy szép Fr. Fregátot és 3 Kalmár-hajót vettek el az Anglusok.

Párisi Tudósítások.

Anglia' rontására talált eszközeik közül valók a' Fr. áknak, a' fosforusi tűzzel készültt rakéták is. *Chevalier* nevű Polgar a' Feltalálójok, ki is probat tett a' maga

találmányával Mártz. 27-dikénn Vincennes vidékén. T. i. háromszáz lépésre azon helytől, a' hol ki-lövettek a' rakéták, ki-volt terjesztve egy vitorla. Ezen vitorla felé ki-lövetett rakéták közzül húsz, nem találta azt, egynehány pedig által ment rajta. Végre, ugyan tsak meg-akadt benne egynehány, 's azonnal fel-lobbant egy része a' vitorlának. Szörnyű kárt tehetnek az ilyen rakéták az ellenség' hajóibann, mert egy szempillantásbann rá lehet lőni egy hajóra, két 's három százig valókat is, melyeknek sebes tűzőket igen táplálhatják, a' sok vitorlai és szurkos kötelei egy hajónak. Ily foganatos rontó-eszközzel való siettetését az Anglusok' veszedelmének helybe hagyta a' Direktórium.

A' Direktoriális Újság, meg-táfolja azt a' hírt, mintha a' Cisalpina Respublika' Törvényhozó öregebbik Tanátsa nem hagyta volna helybe a' Fr. és a' Cisalpina Respublika között kötöttetett barátságos, és kereskedésre nézve való Szövetséget. A' mely Párisi Újságok leg először írták az említett hírt: meg-szüntette a' Fr. Direktórium.

Egész Fr. Országban 's Párisbann is, Mártz. 20 dikénn tartatott a' Nép' Felső-ségének Innepe. Más nap el kezdődtek a' Nép' első gyűlései, melyek a' Direktoriális Újságnak (Redacteurnek) későbbi bi-

zonyítása fzerént, alkalmas tsendességgel mentek véghez tsak nem minden részeiben a' Közönséges-Társaságnak.

Az új Római Respublika' Konzuljai egy köszönő írást intéztek a' Fr. Direktóriumhoz, Febr. 28-dikán, az ő Respublikájoknak fel-állíttatásáért: kiknek a' Fr. Direktórium igen kedvező ki-fejezésekkel válaszolt.

Párisban is meg-inneplették az ott tartózkodó Irlandusok (Hibernusok) Mártz. 18-dikán Irlandia' Pátronussának Sz. Patriknak neve napját. *Kilmain* Generális is, kire vagyon bízva az úgy nevezett Angliai Sereg' derekának kormányozása, és a' ki maga is Irlandiai Fi, jelen volt a' többek között *Payn* Tamással az inneplésen. A' pohár-üritgetésekkel egybe-köttetett kívánságok között voltak ezek is: Éljen az Irlandiai Respublika! Ebéd után el utazott *Kilmaine* Generális az Angliai Sereghez. *Napper Tandy* nevű Irlandus volt Elölülő a' vendégségben.

Hollandiából, a' Néhai Helytartó Herzeg' Elefántjai, Mártz. 22-dikén érkeztek Párisba. Szebb Elefántokat azoknál nem látott még Európa. Nagyon várták már akkor Párisban, azokat az eleven Medvéket is, melyeket a' Bernai Elöljárók, Berna Városa' árkaiban tartottak.

Minémű meg elégedéssel legyen a' Párisi Nép, e' mostani környülállásokbann:

így adja elő egy oda való Újság: A' Világon leg-vígabb nép vala néha napján a' mi Nemzetünk: úgy hogy a' mi elevenségünk egészfzen példabefszéddé vált. Most, éppen oly komorok vagyunk mint az Anglusok: tsak azt hallani, hogy most e' 's ez Férjfi fel-akasztotta, és e' 's ez Aszfzony vízbe fojtotta magát.

A' Fr. Respublikának azon 9 Osztályaira nézve, melyek, az egyesítés előtt Ausztriai Belgiomnak hívatattak, oly Rendelést adott ki a' Fr. Direktórium, mely rendelés ki is hirdettetett Mártz. 28 dikán Brüsszelben, hogy: *Kiköltözött Belgáknak* tartatnak mind Azok, valakik hajdan az említett 9 Osztályokban laktak: de a' Fr. Katonaság' be-menetele előtt el mentek onnét, és vizsgálja nem tértek oda azon 3 Hónapok alatt, melyek követték Belgiomnak a' Fr. Respublikához lett kaptogatásáról szóló Törvénynek ki-hirdetetését.

Olasz - Országi Tudósítások.

(A' Bétsi Udyari Újság' előadása szerént.)

„A' Cisalpina Közönséges-társaság' Kormányfője, egy Hirdetményt adott ki Febr. 29-dikén, a' melynek ereje által hat olyatén ideig való Törvényfőkek, melyek, halállal is büntethetnek (Kriminális-Kommiszziók) állottak fel: Mediolánum,

Bergamo, Brescia, Modena, Ferrára, és Faenza Városai bann. Tsak negy Tagjai egygyezzenek meg valamelyik Kommiszióknak a' halálos szententziában: már azonnal halál a' fejeken mind Azoknak: Valakik, a' Cisalpina Respublika' bátorságával ellenkező akármely levelezést folytatnak; valakik a' Demokrácia ellen tselekeznek akármint; valakik, oly híreket hintegetnek, melyek, a' Cisalpina Respublika' tartósságát, tsendességét, 's épségben való maradását kétségessé tehetik, vagy a' közértelemet meg-zavarhatják; és valakik, a' Szabadságnak valamely tímerét, földre vetik. Ha valamely Cisalpinus, külföldről írja a' feljebb említett híreket: örökre számkivetetik, és a' jövedelmeiből háromszoros adó vonódik le."

"A' Cisalpina és a' Frantzia Respublikák között, mond a' költsönös barátságra, mind a' kereskedésre nézve kötött Szövetség, a' milyen hasznos Fr. Országának: szintoly terhes a' Cisalpina Respublikának: minekokaért nagy béketelenséget is okozott az, minden részeibenn ezen Respublikának 's nevezetessen Mediolánumban, a' hol tehát egy Hirdetményt adott ki a' Direktórium Mártz. 18-dikán, a' melyben igyekezik tsendesíteni a' Népet, jelentvén neki, hogy egy oly Szövetségen kívül, nem volt más mód a' Cisalpina Respublika' meg-tartatásában. A' Tör-

vényhozó Ifjabbik Tanács, még 15-dik Mártziusban helybe-hagyta mind a' két Szövetséget. Az öregebbik Tanács is ötöd napi rostálása után reá állott arra, Mártz. 20-dikán.

„*Mantuában*, most tiz ezer Katonából álló Őrizet vagyon. A' Cisalpina Respublika tulajdon Katonaságának száma, az úgy nevezett Lengyel segítség sereggel egyetemben, 19.539 re megyen. Ehez járulnak tóldalékul, a' zsódra fel vett 25 ezer Fr. Katonák.

„A' Ferrárai Érsek *Mattei* Kárdinális, ki — a' mint említettött vala már róla a' minap — kéntelenítetett el hagyni Ferrárat, és meg-fosztatott minden jószágaitól, azért; hogy az olyan esküvést, a' milyenre kényszerítetett, le nem tette: most, a' maga Megyéjének azon részében tartózkodik, mely, a' F. Ausztriai Házhoz tartozó Velentzei földön fekszik.

„A' Genuai Tudósítások szerént, egy titkos szándekot akarnak a' Fr. ák végrehajtani a' Földközi tengerenn (Mare Mediterraneumon), mely telnek elérésére, 1.) 24, részszerént Frantzia; részszerént néhai Velentzei hadi-hajók indultak el kevéssel ez előtt a' Corcyrai partoktól, mely hajók, nemely Tudósítások szerént, a' Sziciliai partoknál láttattak vala már kerengeni. 2.) Tulon alól hat líneai hajók rendeltettek a' ki-indulásra, számos Fregá-

tokkal, és annyi szállító hajókkal, a' mennyire reá fér 17 ezer ember. 3.) az Ankonai, Civita vecchiai, Genuai, Mársziliai, 's még több Kikötőhelyekben is valamennyi szállító hajókat öfzsze-lehetett ferezni, mind azokonn földi Katonaságot szándékoztak a' Fr. ák, említett szándékjoknak végre-hajtására ki-indítani, mely végre hajtásnak egész kórmányozása, bízzattatott *Baraguey d' Hilliers* Generálisra, a' szárazra ki-szállítandó Sereg' vezérlése pedig különösen, *Massena* Generálisra, a' ki *Brüne* Generálisnak Rómába lejendő érkezese után, azonnal Genuába várattatott. "

(*Massena* Generálisról minden kémelés nélkül meg-írták az igazat Párisba, Febr. 27 dikénn, a' Római Seregnek egyesült Tisztjei, ily erős ki-fejezésekben: „Nem felejtette még el a' Sereg, azokat a' rablasokat, 's erőszakos ki tsikarásokat, melyeket *Massena* Generális követett el, az elatta vólt Tartományok' Lakosi ellen. A' néhai Velentzei Respublika' földje, 's kiváltképpen Pádua, tágas mezőt nyit, az Ő (Generális *Massena*) emberi érzéklessnessége bizonyos próbáinak öfzsze-gyűjtésére.)

„Mihelyt által-vette vólt *Massena* Generális Rómában Mártz. 13-dikánn a' Fr. Sereg' fő-kórmányozását: azonnal, egy Hirdetményt intézett a' Sereghez, melyben

az ellene felhozott Vádat, rágalmazásoknak állítja lenni; ezeknek ellenébe teszi a' maga érdemeit: a' Rotundai özsze-gyűlést a' Fr. Tifzti kárnak úgy írja le mint törvénytelen tselekedetet; mindazáltal oly biztatással fejezi be Hirdetményét, hogy az ő szívébe be nem férkezhetik a' boszszuállás' kívánsága."

„A' Római Respublika' özsze szövetkezésének Innepe, nagy pompával tartott Mártz. 20-dikán a' Vatikán' piattzán, minden Tifzti viselőknak; a' Fr. Sereg' Brigádáinak 's Generálstabjának; Nemzeti Katonaságnak; - Polgár-strázsáknak; 's a' Római Respublika' minden részeiből küldett Deputátusoknak jelenlétében. (Több más jelentő Képek között, szemléltetett egy *nyöstény-farkas* is, mely, Romulust és Rémust szoptatta.)"

„Minden, valaki a' Római Respublika' földjén született, ott tartózkodik, 's életének 21-dik esztendejét el érte; nem különben, a' ki egy esztendeig lakott a' Római Respublikában; be írta magát a' Polgárok' laistromába: 's adót fizet; Az, Római Polgár. Az olyan Személyek, kiknek neveik, a' Fr. Kiköltöztek' laistromába fel vagynak jegyezve, soha se' lehetnek Római Polgárokká, és örökre el vagynak tiltva a' Római Respublika' földjéről. A' Torvényhozó-hatalom, két Tanácsok-

ból áll, melyek között az egyik, Szenátusnak, 's a' másik, Tribunátusnak nevezetik. Ennek 72; amannak pedig 32 Tagjai lesznek. A' Végrehajtó-hatalom, öt Konzulokra bízattatik. Minden Osztályjában (Departmánjában) a' Respublikának, egy Fő Kiszolgáltató Hivatal (Centralis Administratio); és minden kissebb Kerületben vagy Kántonban, egy Municipálitás vagy helybéli Magistratus állittatik fel. Egy Fő Pretúra, vagy Törvénytörök alatt lesznek minden egyéb Törvénytörökei a' Közönségstársaságnak. A' fegyveres erő fog állani: a' Nemzeti-gárdából, és a' valósággal katonái szolgálatban lévő Személyekből. A' Nemzeti gárdához tartozik, minden fegyvert-fogható Polgár: de azon kívül tart a' Respublika, mind szárazon, mind vizen, szolgálatot tévő Katonaságot. A' Konzuloknak leszsz szabadságokban, önnön el-látások szerént, Békességet, barátságot, és kereskedés eránt való szövetséget kötni a' külső Hatalmasságokkal: de a' hadat csak a' Törvényhozó-gyűlés határozhatja meg, a' Konzulok által vele írásban közlendő feltételre. Az adókra, és minden nemzeti-pénzre, 3 Qvesztorok fognak ügyelni. A' Polgárok között nem leszsz semmi egyéb rendbéli különbség azon kívül, mely, a' közönséges hivatalokkal jár együtt. A' Törvény, nem esmér semmi papí fogadástá-

telt, se' más köteleztetést. Nem esmér hasonlóképpen semmi privilégiumot, semmi tze'het, semmi társaságot, vagy kifogást, melyek ellenkeznek a' kereskedés szabadságával 's a' szorgalmatossággal. A' Konstitútzió, bátorságot nyújt kinek kinek a' maga tulajdonosi jussának meg sérthetlensége eránt. Semmi olyas Társaságok fel nem állítódhatnak, melyek ellenkeznek a' közönséges rendtartással. Ellene van a' Konstitútziónak, minden fegyveres özsze-
gyülekezés: azért is tüstént széljel kell azt, fegyveres kézzel ofzlatni. Az ez előtt viselt hivatalok' meg különböztető jegyeit senki se' viselheti. Az egész Respublika' Kerületében egyenlő polgári és criminalis Törvények; a' mértékek is, egyenlők lesznek. Az idő számlálásban követi a' Fr. Respublikát a' Római. Mentől elebb egy barátságos Frigy fog köttetni a' Frantzia és a' Római Respublikák között."

„Tsak hat Kárdinálisok vagynak még Rómában, kiket részfzerént a' beteges állapotjuk tartóztat viszfza."

„*Pesaro* Városa, mely Rómához tartozott, már vóltaképpen a' Cisalpina Respublikához vogyon kaptsolva."

„Nápoly Városában ki hirdettetett, hoyy a' Király nagy kedvetlenséggel látta, a' Fő-Városba bé-tsúfzott viszfza-éléseket, melyek fzerént az Ifjak, illetlen külföldi haj-

viselet 's szeles Emberekhez illő, és a' jól gondolkodóknak botránkozásokra szolgáló öltözködés' módja által különböztetik magokat. Ő Felsége eleit akarja venni ezen rendeletlenségnek, 's parantsolja, hogy kiki, a' maga különös állapotjához képest illendően öltözködjék, kiváltképpen a' Nemesség menjen elő jó példával, a' több rendbélieknek.

Német Birodalmi Tudósítások.

Ehrenbreitstein Várától, el zárták a' Föld alatt való víz - tsatornákat is már a' Frantziák; 's el rekesztettek egy folyó - vizet is, a' melynek egyesülése volt a' Várral.

A' Rastadti Német Députátzió, 38-dik Ülését tartotta Április' 2 - dikánn, a' melyben, voksok' többsége által meg - határozatott: hogy a' szekularizátzió eránt megújított kívánsága a' Fr. Respublikának teljesítődjék bizonyos feltételek alatt, az az hogy a' Rajna' bal - meljékének a' Fr. Respublikához lett kaptsoltatásánál fogva, a' mit vesztenek némely Német Fejedelmek: azt nékiek, a' Rajna jobb - meljékén kell ki - pótolni, oly jószágokból, melyek eddig papi jószágok voltak: de most világiakká fognak változtatódni.

Török Birodalmi Tudósítások.

A' Török Udvar *Reis-Effendije* (Külső - dolgokra - ügyelő Ministere) most leg - kö-

zelebb hirtelen meg-halálozott, még pedig a' mint a' közönséges hír tartja, méreg által.

Új-Orsova Kormányozává, egy már elszendővel ez előtt nagy hírre névre kapott Pártost, *Casse Mustafát* tette volt *Pasman-Oglu*. Ez midőn hallotta, hogy a' Török Tsászárs' Népe közelget *Új-Orsovához*, két ezer embert küldött segítségére *Casse Mustafának*: de *Casse*, nem ereztette bé az *Oglu'* Embereit; midőn ellenben a' *Nagy Úr'* Katonái érkeztek: fel-nyitatta előttök a' kapukat. Így tseppene el *Új-Orsovától* is *Pasman-Oglu*.

Belgrádból az oda sereglett Katonáság, Mártzius' utolsó, és Április' első napján ki-takarodott, oly siettető parantolatjára a' Tsászárnak, hogy ne is szálljon táborba Belgrád alatt, hanem egyenesen menjen Vidin felé, az ott tartózkodó Pártosoknak ki-írtására, és a' Török Birodalom' belső tsendességének vissza-állítására.

Elegyes Tudósítások.

Ama' nevezetes Orosz Vezér *Szuvarov*, ismét fel-vétetvénn a' Tsászár által valóságos szolgálatba, Mártz. elein Pétersburgba érkezett, 's a' Tsászár által, igen kegyelmessen fogadtatott.

A' Pruszfiai Király, ki-hirdettette a' maga Birodalmában, hogy minekutánna keresztyül ment a' Törvényfzéken valaki-

Nek a' dolga: és Annak igaz okai vannak meg nem elegendni a' konstitúciával egyenessen folyamodhatik Ő Felségehez; és a' kiknek tehetségek nem volna ezt tselekedni: mód rendeltetett nekik, a' melyet követvén; fogamatossan tselekedtethetik azt Mások által.

A' Helvétusok' részére is megkészült már az új Konstitúzió, mely rövidebb a' Fr. Konstitúciónál: de — a' mint a' *Bécsi Udvari Újság* meg-jegyzi — még a' Fr. Konstitúciónál is inkább szaporítja a' szüntelen változó's ugyan azért könnyebben meg-vesztegettethető Tisztviselők' számát.

Párisba Spanyol Követség megy Döb Azara, a' ki Rómában viselt vala, az előbbeni igazgatás alatt, Spanyol Követség.

Magyar-Ország.

Mennyire kívánja F. Urunk, a' közönséges hív Tisztviselőknek jól esmértt valóságos érdemeiket meg-jutalmaztatni: új bizonyosságát adá ennek Ő Felsége, a' midőn T. *Drevenyák* Xavér Ferentz Úrnak, a' Felső Magyar-Országi Bányász Szék' egy érdemes Consiliáriussának, és az Ország-gyűléseire rendszerént küldeni szokott Képviselőjének, mind a' Bányászti tárgyak körül hasznosan tett szolgálatira; mind a' Felség' bányai jussainak őltalmazásában szerzett különös érdemeire nézve, méltóztatott örökös jószágul adni, N. Szabó

Vármegyében fekvő *Taktakenyhész* nevű Fiskális jószágot.

Pétsről Apr. 4-dikénn: — „E folyó Hónapnak első's 2-dik napjaiban oly szörnyű havas fergeteg volt vidékünkön; hogy már második Áprilisben nem lehetett utazni a' nagy hó miatt; és 3-dikban is nehezezn még hat lovas szánnal is. A' juhokban és az épületekben sok kárt tett a' mód nélkül kemény havas szelvény.

Béts.

A' Katonai Rendet irányzó tökéletesebbítésekre nézve, folytatja már Üléseit az a' végre ki nevezett Kommisszió; Hadl Tárnokmester B. *Avinay* O. Exc. jának előlülése alatt. Ezen Kommisszióznak Aktuáriussa, Erdélyi *Fi Jingling* H. Hazánk fia, ki a' Hadl *Concepcion* Concipiatai ranggal szolgál.

* * * * *

Küldjük az általunk ki adott, és kiadandó Vármegyék' Mappaiban előforduló *Jegyek' Magyarázatját*, a' melyről csak azt jegyezzük meg; hogy ezek a' *Jegyek*; nem fordulnak mind egyig elő; mind egyik Vármegye' Mappáján; hanem egy Vármegye' Mappáján több; másokon kevesebb fordul elő belőlök. A' posta útnak jegyei; ki vagynak azon valamennyire sárgás festékekkel festve, annak jeleül; hogy a' posta-utak mindenütt úgy vagynak a' Vármegyék' Mappáin is megkülönböztetve; a' nem posta-utaké.